

industries did not even seek to adopt this generally successful experience from a commercial point of view, although the model was known, successfully applied over the past decades, and still exists today. Only decades later, Kaeser Compressors managed to implement a similar scheme: they began to sell not compressors, but actually compressed air per cubic meter.

The emergence of the Product as a Service model is driving a change in business focus, and to some extent, these accents shape such business models.

1. Customer Relations and Marketing. Of course, the traditional product and all the production activities associated with its creation do not disappear anywhere and may not even be significantly modified. It is necessary to produce the same aircraft engines as before, show the same films and sell, as before, the same devices for personal consumption. But the emphasis on marketing, as well as on the most various forms of interaction with the customer in the situation of using the Product as a Service model and when trying to sell the result, of course, becomes much stronger. Knowing how a customer uses a service or product becomes key, since remote monitoring makes it relatively easy to acquire this knowledge. As a result, many companies are moving from a product development policy to a product improvement policy. This again leads to a transformation of the business model.

2. Maximizing the use of products. As a result, the same Siemens and Caterpillar, continuously receiving data on the use of their products "in the field", place considerable emphasis on maximizing the detailed instructions and manuals for the use of their own products. The Product as A Service scheme really makes it possible to use all reserves in this direction as efficiently as possible and resort to a much less flexible and expensive scheme of radical modification of the product line only in case of emergency. And if you do use it, then it is extremely focused, based on the same collected information.

In both cases, the intellectual efforts of the personnel employed in the company will be directed not only to purely production activities, but also to work with information continuously coming from various objects.

As with any research, this study also has its limitations. The main limitation of this research was the restricted number of informants included in each case study. In this respect, more insights could be gained in the future by conducting a study with more respondents or diversifying the sample, taking more organizations into account. In general, further analyzes are certainly needed to determine the importance and influence of digitalization concerning company strategies and BMs. This is a complex topic both from a theoretical and a practical point of view, and one requiring more detailed study.

References:

1. EDGE: Value-Driven Digital Transformation Jim Highsmith, Linda Luu, David Robinson
2. The Digital Transformation Playbook David L. Rogers
3. Digital to the Core: Remastering Leadership for Your Industry, Your Enterprise, and Yourself Mark Raskino and Graham Waller
4. <https://eiuperspectives.economist.com/technology-innovation/state-global-digital-economy>
5. <https://www.wsj.com/articles/the-digitalization-of-the-american-workforce-01567791886>

COVID-19 пандемиясы кезеңіндегі денсаулық сақтау жүйесіндегі экономикалық қауіпсіздік

¹А.М. Оразова, ²М.К. Асанова

¹Академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ-нің 1 курс магистранты

²Э.Ф.К., доцент

orazova.aimzhan@mail.ru

^{1,2}Академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті

Аннотация. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы ресми түрде COVID-19 пандемиясын мойындады. Бұл 150-ден астам елде болған жағдаймен жаһандық сипатқа ие болды. COVID-19 пандемиясы бүкіл әлем бойынша көптеген салаларда көптеген өндірістерді өмір сүру шегіне шығарды, сонымен бірге бүкіл әлемде жұмыссыздық деңгейін арттырды. Осы зерттеудің міндеті-пандемияға қарсы күрес тәжірибесін қалыптастыру және денсаулық сақтаудың экономикалық қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін неғұрлым оңтайлы және перспективалы мысалдарды анықтау мақсатында коронавирус себебінен қиын өмірлік жағдайға тап болған бизнес пен азаматтарды қолдау

жөніндегі ұлттық мемлекеттердің практикасын зерделеу. Зерттеу құрылымы covid-19 – ның әлемнің аймақтарында, инфекция ошағынан бастап-Қытайдан бастап, ұзақ уақыт эпидемиямен күресудің шетінде болған елдерге дейін таралу барысына сәйкес құрылған. Мақалада дағдарыстың өсуіне байланысты жүзеге асырылатын қаржылық-экономикалық шаралар негізделген. Covid-19 пандемиясы кезеңінде қайта қаралатын қаржылық реттеу мен қадағалауды жүзеге асыру кезінде басшылыққа алынуы қажет қағидағтар ұсынылды.

Түйінді сөздер: Денсаулық сақтау жүйесіндегі экономикалық қауіпсіздік, әлеуметтік-экономикалық сала, халықаралық қаржы-экономикалық ұйымдар, COVID-19 пандемиясы, дағдарыс, әлемдік экономика және әлемдік қаржы.

Зерттеу тақырыбының өзектілігі денсаулық сақтау жүйесіндегі экономикалық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі, оның covid-19 пандемиясы, экономикалық дағдарыс және бюджет тапшылығы жағдайында шиеленісетін әлеуметтік-экономикалық тиімділіктегі проблемаларға байланысты. Денсаулық сақтау саласындағы әлеуметтік-экономикалық қауіпсіздікке медициналық қызметтерге қаржылық және аумақтық қолжетімділіктің жеткіліксіздігі, іске асырылмаған Мемлекеттік бағдарламалар мен ұлттық жобалар теріс әсер етеді; жоғары технологиялық медициналық көмекті толық қаржыландырмау; Денсаулық сақтау мен медициналық сақтандырудың институционалдық жүйесінің жетілмегендігі.

COVID-19 пандемиясы әлемдік экономика мен әлемдік қаржының терең құлдырау перспективасын тудырады. Демек, бұрын-соңды болмаған шексіз жауап беру мүмкіндіктері. Экономикалық күйзелісті жеңілдету үшін елдердің ұлттық органдары тек қаржылық, Әлеуметтік және экономикалық саясатты ғана емес, сонымен қатар пруденциялық реттеу мен қадағалауды қайта қарастырады.

Мақалада COVID-19 пандемиясы жағдайында әлем елдері үкіметтерінің қабылдап жатқан шаралары және мемлекеттік және қаржы органдарының әлемдік экономикадағы дамып келе жатқан кезекті дағдарысқа қарсы шаралары талданған.

Зерттеудің жаңалығы Денсаулық сақтау жүйесін түбегейлі реформалауды және оны экономикалық қамтамасыз етуді талап ететін болып жатқан дағдарыстық құбылыстардың сипатымен байланысты өзекті мәселені шешу болып табылады. Жүйенің ауқымы мен құрылымын болжанатын қауіптілік деңгейіне және елдердің қаржы-экономикалық мүмкіндіктеріне сәйкес келтіру негізгі бағыт болып табылады.

COVID-19 пандемиясының басталуынан бастап пруденциалдық және онымен байланысты мемлекеттік органдар ұлттық экономиканы қаржыландыруды қолдау бойынша бірқатар шараларды енгізді. Еңбек нарығы мен институционалдық жүйелер әртүрлі болғандықтан, елдік тәсілдер айтарлықтай ерекшеленеді, сондықтан қолдаудың мүмкін және талап етілетін шаралары елдер бойынша ерекшеленеді.

Елдер арасында пандемияға жауап ретінде кеңінен қолданылатын құралдар пайда салығы, қарыздар бойынша кепілдіктер және тікелей несиелеу, сондай-ақ жалақыға субсидиялар болып табылады. Қазіргі жағдайды ескере отырып, бұл шолулар толық емес. Ауру кезеңі әр елде әр түрлі болады және саясаттың жауаптары Ұлттық экономика мен денсаулық сақтау жүйесі тұрғысынан өте ерекше.

Эпидемияға кезіккен сайын Қытай мәні бойынша ұқсас шаралар қолданады. Биліктің бірінші және маңызды реакциясы-орталық банктің өтімділікті енгізуі ("3 жылғы 2020 ақпанда Қытай Халық банкі нарықтарға 170 миллиард доллар көлемінде қосымша өтімділік берді. АҚШ долларын құрады және банктерге резервтік талаптарды төмендетіп, экономиканы қолдауға 550 млрд юань босатты және салықтарды, несиелер бойынша төлемдерді төмендетуді мақұлдады" [7]). "Пандемия кезіндегі Қытайдың жұмылдыру экономикасының ең тиімді элементтері "[8]: реттелетін бағалар бойынша азық-түлікпен қамтамасыз ету; мемлекеттің онлайн-сервистер жүйесін іске қосу; салықтық және әлеуметтік жеңілдіктер; жалдау ақысын төмендету; әкімшілік алымдардан бас тарту; кәсіпорындар үшін кредиттерді тұрақтандыру; процестерді оңтайландыру және шығындарды азайту; инновациялық қаржы өнімдері мен қызметтері; жұмыссыздық бойынша сақтандыру жарналарын өтеу, қызметкерлерді іріктеу шығындарын қысқарту; барлық стартап-компаниялар үшін арнайы қаражат; жұмысты қайта бастаудағы қиындықтарды жою; мемлекеттік цифрлық қызметтерді жаңғырту; заңды және сақтандыру; пандемияның алдын алу мен бақылауға байланысты жобаларды қоса алғанда, орталық және жергілікті билік органдарының мемлекеттік сатып алуға шағын және орта бизнестің қатысуына жәрдемдесу; ірі кәсіпорындарды шағын және орта бизнеспен ынтымақтастыққа ынталандыру, мысалы, қарыздарды қайтару, шикізат жеткізу және жобаларды аутсорсинг

тұрғысынан жеткізілім тізбегіндегі қолдауды арттыру арқылы; шағын және орта бизнесті цифрлық түрлендіруді жеделдету.

Сингапур коронавирустың таралуын шектеу бойынша әлемдегі ең жақсы мысалдардың бірі болып саналады. SARS вирусымен күресу тәжірибесінің негізінде (2002-2003 жж.) Сингапур covid-19 жұқтырудың әрбір жеке жағдайын мониторингілеу, оның таралу жолдарын анықтау және ықтимал тасымалдаушыларды оқшаулау бойынша қатаң шараларды уақтылы енгізді, сондай-ақ елге келетін барлық азаматтарды тексеру үшін диагностикалық тестілерді жедел әзірледі. "Инфекцияның алғашқы жағдайы 2020 жылдың 23 қаңтарында тіркелді, ал наурыздың аяғында жұқтырғандардың жалпы саны шамамен 430 жағдайды құрады" [11]. Сингапур үкіметі індеттің өршуі аясында экономиканы қолдау бойынша кең ауқымды іс-шаралар ұйымдастырды, алайда негізгі секторларға (өндеу өнеркәсібі, қызмет көрсету саласы, Құрылыс) келтірілген залалдың салдарынан "ел экономикасы 2020 жылдың бірінші тоқсанында жылдық есептеуде 2,2% - ға қысқарды" [9]. Сондай-ақ, Сингапур интернеттегі ақпараттың насихатталуын бақылау және дүрбелең тудыруы мүмкін бұрмаланған мәліметтермен күресу шараларын күшейтетінін атап өткен жөн.

"2020 жылғы 30 наурыздағы жағдай бойынша Италияда 97 689 адам коронавирус инфекциясын жұқтырды, 13 030 адам қалпына келді, 10 779 адам қайтыс болды" [2]. Дағдарыс басталғаннан бері" Италия үкіметі төрт негізгі бағыт бойынша қаржылық-экономикалық шаралар қабылдады: Денсаулық сақтау, азаматтық қорғау жүйесінің және жедел медициналық көмекке тартылған басқа да қоғамдық субъектілердің әлеуетін күшейту шаралары; төтенше жағдайдан туындаған жұмыссыздықтың алдын алу үшін азаматтар мен компанияларды қолдау; барлық деңгейлерде төлем қабілеттілігін қолдау; салықтық ынталандыру " [9]. Үкіметтің қолдауымен итальяндық банк қауымдастығы әртүрлі қаржы ұйымдарымен қарыздарды, соның ішінде ипотеканы, шағын несиелер мен жаңартылатын несие желілерін өтеуге мораторий енгізу туралы келісім жариялады.

Жоғарыда аталған фактілерге сүйене отырып келесі тұжырымға келдік: пандемиямен күресудің ең тиімді әдісі-мемлекеттік деңгейде карантиндік шараларды мүмкіндігінше ертерек қабылдау. Егер сіз қатаң карантиндік шараларға жүгінбесеңіз, онда Оңтүстік Корея мысалында пациенттерді ерте диагностикалау және уақтылы оқшаулау үшін вирусты анықтауға жаппай скрининг жүргізу арқылы немесе Швеция сияқты сақтық шаралары мен әлеуметтік қашықтықты сақтау арқылы ауру деңгейін бақылауға болады. Мұндай шаралар сыртқы шекараларды жаппастан тиімді болуы екіталай. Карантиндік шаралар туралы шешім неғұрлым кеш қабылданса, ауру мен өлімнің шыңы соғұрлым жоғары болады. Пандемияның таралуының ең үлкен шыңы шешім қабылдау кезінде аурудың алғашқы жағдайлары басталған күннен бастап 60 тәуліктен кеш тіркеледі. Қазіргі пандемия жағдайында денсаулық сақтаудың мемлекеттік әлеуметтік моделі бар денсаулық сақтау жүйелері көбінесе жеке медицина ұсынған модельдермен салыстырғанда тиімдірек болды, бұл төтенше жағдайларда басқаруды тез жұмылдыру және орталықтандыру мүмкіндігімен байланысты. Ұсынылған елдердің ешқайсысы (Қытайдан басқа) халық үшін де, медицина қызметкерлері үшін де дәрі-дәрмектер, тыныс алу жабдықтары мен жеке қорғаныс құралдарының болуы тұрғысынан пандемияға дайын емес еді. Қазақстанда бірінші жағдай ресми түрде 13 наурызда анықталды және ірі қалаларда, содан кейін өңірлерде карантин жарияланды, нәтижесінде жаппай инфекциялар мен ауруханаға жатқызудан аулақ болды.

Әдебиеттер тізімі:

1. World Health Organization. Basic Documents. Forty-ninth edition. Including amendments. Adopted up to 31 May 2019. Access mode: https://apps.who.int/gb/bd/pdf_files/BD49th-en.pdf#page=7
2. «ANSA» Италия Жаңалықтар агенттігі.
URL:https://www.ansa.it/english/news/business/2020/03/17/intesaemarkmarks15bnforsmes_d34fa382-cdf1-47f5-a1cf-ee92eace4391.html.
3. Италияның шағын және орта бизнес конфедерациясы (CNA).
URL:<https://www.cna.it/effetti-negativi-sul-72-delle-imprese-6-327-risposteaal-questionario-cna/>.
4. Лев М.Ю. Ценообразование в Китае в период проведения реформ и кризисных ситуациях: нормативно-правовой аспект // Вестник Академии. – 2014. – № 3. – с. 151.
5. Лещенко Ю.Г., Ермоловская О.Ю., Никулин С.В. Институциональная модель регулирования финансового рынка Китая // Экономика, предпринимательство и право. – 2020. – № 1. – с. 150.
6. Bank for International Settlements. «Information Paper: Implementation of the Basel II Capital Framework». Retrieved 2011-09-27.

7. CGTN. China's central bank injects more liquidity into market amid epidemic battle. Updated 03-Feb-2020. Access mode: <https://news.cgtn.com/news/2020-02-02/PBOC-to-inject-174-billion-via-reverse-repos-on-Monday-NKUVR5C9I6/index.htm>
8. China Briefing. China's Support Policies for Businesses under COVID-19: A Comprehensive List. April 20, 2020. Access mode: <https://www.china-briefing.com/news/china-covid-19-policy-tracker-benefiting-business-enterprises-comprehensive-updated-list/> (access date 04.05.2020).
9. Government of Italy. Access mode: URL:<http://www.governo.it/it/articolo/coronavirusinformativadelpresidenteconteaillacamera/14380>
10. Government of Singapore.COVID-19's impact on Singapore's workers, economy and the road ahead. 30 Apr. 2020. Access mode: <https://www.gov.sg/article/pm-lee-may-day-message-2020>,
11. Müller J. Breakdown of active COVID-19 cases Singapore 2020. Apr. 29, 2020.
12. https://ratel.kz/raw/effektivnost_mirovyh_sistem_zdravoohranenija_v_uslovijah_pandemii

Особенности развития промышленной кооперации в ЕАЭС

А.С. Орлова

студенка 3-го года обучения, специальность «Мировая экономика»
anyaor10708@gmail.com

Белорусский государственный университет, г.Минск

Аннотация: международная промышленная кооперация является одним из следствий углубления интеграции, особенно стран, находящихся в одном регионе. В случае с ЕАЭС наблюдается увеличение доли кооперативных форм среди предприятий стан-участниц, однако нельзя сказать, что их развитие имеет интенсивный характер. На данный момент наиболее тесные связи существуют у Беларуси с Россией, на втором месте стоят отношения между Казахстаном и Россией. Кыргызстан и Армения не осуществляют промышленное кооперирование с участниками ЕАЭС в подобном объеме. Таким образом, можно заметить, что наиболее тесная МПК в рамках ЕАЭС устанавливается на ЕЭП. Наиболее развитые кооперационные отношения в рамках ЕАЭС наблюдаются в отраслях машиностроительного комплекса Беларуси и России в форме организации поставок сырья, материалов, покупных комплектующих изделий и полуфабрикатов. Среди всех стран-участниц наибольшую направленность на рынок ЕАЭС наблюдается у Беларуси.

Ключевые слова: промышленная кооперация, международная промышленная кооперация, совместное предприятие, ЕАЭС

Под международной промышленной кооперацией подразумевается форма организации длительных рациональных производственных связей, которые устанавливаются между специализированными предприятиями разных стран. Развитие промышленной кооперации в ЕАЭС регулируется с помощью различных нормативно-правовых актов, основными из которых являются следующие документы:

- Договор о Евразийском экономическом союзе;
- Решение Высшего Евразийского экономического совета на уровне глав правительств от 31.05.2013 №40 «Об основных направлениях координации национальных промышленных политик Республики Беларусь, Республики Казахстан и Российской Федерации»;
- Решение Евразийского Межправительственного Совета №9 «Об основных направлениях промышленного сотрудничества в рамках ЕАЭС».

Кооперационные связи между промышленными предприятиями стран-участниц ЕАЭС являются неизбежным следствием углубления интеграционных отношений. Каждый год наблюдается рост товарооборота между странами, согласуется как экономическая повестка, так и правовая, проводятся мероприятия по упрощению сотрудничества между компаниями-резидентами стран-участниц. При этом потенциал МПК в ЕАЭС реализуется не в полной мере.

Одной из основных проблем является недостаточная кооперация между странами, для которых не характерна географическая и культурно-историческая близость (например, Беларусь-Армения). Наиболее же тесные отношения наблюдаются между странами обладающими такими характеристиками, как Россия-Беларусь.

Вместе с нормативно-правовой базой в ЕАЭС формируются новые механизмы и инструменты, например, Евразийская сеть трансферта технологий, промышленной кооперации и субконтрактации.